

národní
úložiště
šedé
literatury

Rychle roste počet domácností jednotlivců

Český statistický úřad
2011

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-203682>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 14.06.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

Rychle roste počet domácností jednotlivců

Interakce demografického vývoje se sociální a ekonomickou situací společnosti je široce diskutována. Současně se změnami ve věkové struktuře populace probíhají i velké změny ve skladbě domácností. Výběrové šetření pracovních sil je přitom zdroj, který přináší základní informace o změnách ve struktuře hospodařících domácností (HD), založených na společném hrazení hlavních výdajů domácnosti jako je strava, náklady na bydlení aj.

I. Vývoj počtu hospodařících domácností jednotlivců v letech 1995 až 2010

Celkový počet hospodařících domácností se za patnáct let zvýšil o 719 tis., tj. o pětinu na 4 411,5 tis. Počet hospodařících domácností se rychle zvyšoval zvláště po roce 2000, za posledních deset let vzrostl o 557 tis. S vývojem počtu domácností kontrastuje vývoj celkového počtu obyvatelstva. V období 1995-2010 se populace zvýšila o necelých 194 tis., ale přírůstek hospodařících domácností byl ve stejném období téměř čtyřnásobný.

Vývoj počtu hospodařících domácností (HD) podle jejich typu mezi roky 1995 a 2010

Typ hospodařící domácnosti	Rok				Přírůstek 2010/1995	
	1995	2000	2005	2010	abs.	v %
	Celkem	3692,1	3854,8	4099,7	4411,5	719,4
Úplná rodinná domácnost	2575,8	2567,5	2551,9	2638,3	62,5	2,4
Neúplná rodinná domácnost	341,9	378,3	420,4	433,7	91,8	26,8
Domácnost jednotlivce	670,3	798,8	1027,4	1226,2	555,9	82,9
Vícečlenná nerodinná domácnost	104,2	110,2	100,0	113,3	9,2	8,8

Zdroj: ČSÚ - VŠPS

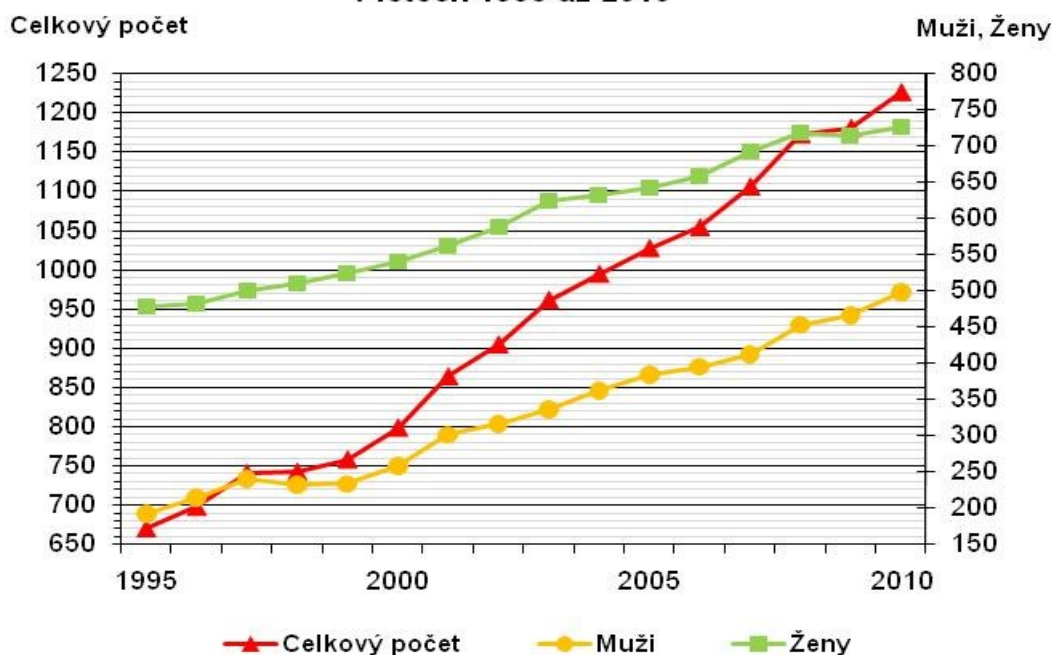
Poznámka: Pojetí hospodařících domácností je vhodnější pro posouzení vzájemných ekonomických vazeb než pojetí cenзовých domácností (CD), založených na základě příbuzenských nebo jiných vztahů v rámci jedné hospodařící domácnosti. V našich podmínkách je přitom soužití více cenзовých domácností v rámci jedné hospodařící domácnosti velmi nízké – index podílu HD/CD dosáhl ve sčítání 2001 98,7 %, podle výsledku VŠPS byl tento podíl v roce 2010 prakticky stejný (99 %). Údaje o absolutním počtu hospodařících domácností, především počtu domácností jednotlivců, nelze z výběrového šetření pracovních sil bezprostředně porovnávat s výsledky sčítání domů a bytů. Výběrové šetření se provádí výhradně v bytech, nikoliv v ubytovacích zařízeních poskytujících dlouhodobou sociální a zdravotní péči.

Při celkovém téměř 20% růstu počtu hospodařících domácností, podstatně pomaleji rostla nejčetnější skupina úplných rodinných domácností (za patnáct let o 2,4 %). Přitom až do roku 2005 jejich počet prakticky stagnoval, díky poněkud příznivějšímu vývoji porodnosti se zvýšil až v posledních pěti letech. Řada sociálních faktorů způsobila, že při pomalém růstu počtu úplných rodin rychleji rostl počet neúplných domácností. Od roku 1995 se jejich počet zvýšil o více než čtvrtinu a nárůst byl v absolutním vyjádření dokonce vyšší než přírůstek počtu úplných rodinných domácností.

Průměrná velikost úplných i neúplných rodinných domácností se přitom neustále snižuje. V hodnoceném období klesla průměrná velikost úplné domácnosti o 0,3 na 3,0, v neúplné domácnosti o 0,2 na 2,6 osob. V důsledku dlouhodobých změn tak žily v úplných rodinných domácnostech pouze tři čtvrtiny celé populace (v roce 1995 to bylo ještě 82 %). Při zvyšujícím se počtu neúplných domácností a snižování jejich průměrné velikosti v nich žilo přes 10 % všech obyvatel.

Daleko nejrychleji rostly počty domácností jednotlivců. Jejich počet se za patnáct let zvýšil o mimořádných 83 %.

Vývoj počtu osob v domácnostech jednotlivců v letech 1995 až 2010

Zdroj: ČSÚ - VŠPS

Domácnosti jednotlivců představovaly v roce 1995 6,5 % populace, v roce 2005 překročily hranici 10 % a v minulém roce to bylo již 12 % (11,7 %) celé populace. Když vyloučíme dětskou složku, vzrostl podíl počtu jednotlivců ve vlastních domácnostech z 8 % v roce 1995 až na 13,6 % všech obyvatel 15letých a starších. Tyto osoby nejen individuálně hospodaří, ale v převážné míře i bydlí. Rozdíl v počtu bytových domácností a hospodařících domácností je totiž velmi malý, index HD/BD dosáhl v roce 2010 pouze 1,02.

Vývoj průměrné velikosti jednotlivých typů hospodařících domácností (HD) a podílu populace žijící v jednotlivých typech HD mezi roky 1995 a 2010

Typ hospodařící domácnosti	Rok				Rozdíl 2010/1995
	1995	2000	2005	2010	
průměrná velikost HD					
Celkem	2,8	2,7	2,5	2,4	-0,4
Úplná rodinná domácnost	3,3	3,2	3,1	3,0	-0,3
Neúplná rodinná domácnost	2,8	2,7	2,6	2,6	-0,2
Domácnost jednotlivce	1,0	1,0	1,0	1,0	0,0
Vícečlenná nerodinná domácnost	2,3	2,2	2,2	2,3	-0,0
podíl osob žijících v jednotlivých typech HD na populaci celkem v %					
Celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	x
Úplná rodinná domácnost	82,0	79,8	77,0	75,3	-6,7
Neúplná rodinná domácnost	9,2	10,0	10,8	10,6	1,4
Domácnost jednotlivce	6,5	7,8	10,0	11,7	5,2
Vícečlenná nerodinná domácnost	2,3	2,4	2,2	2,4	0,1

Zdroj: ČSÚ - VŠPS

Počet samostatně hospodařících jednotlivců ve své vlastní domácnosti převýšil již počet všech osob žijících v neúplných rodinách. Zvyšující se absolutní i relativní zastoupení počtu domácností jednotlivců není pouze výsledkem stárnutí obyvatelstva a prodloužení věku dožití, ale významné je i častější individuální hospodaření mladých lidí, kteří v převážné většině i samostatně bydlí.

Počet domácností jednotlivců vzrostl ve všech věkových skupinách respondentů. Celkový vysoký přírůstek domácností jednotlivců v průběhu patnácti let byl ve velké míře způsoben podstatným **nárůstem počtu samostatně hospodařících jednotlivců v předdůchodovém a hlavně důchodovém věku**. Osoby ve věku 55 let a více se podílely na celkovém přírůstku téměř z poloviny. Absolutně nejvíce se zvýšil počet HD jednotlivců ve věku nad 65 let (o téměř 150 tis.) a v roce 2010 již značně překročil hranici půl milionu osob (541,6 tis.). V celé skupině osob 65+letých jednoznačně dominují domácnosti žen, které jsou také zdaleka nejčetnější věkovou skupinou (425 tis.) a převyšují počet domácností stejně starých mužů téměř čtyřikrát.

Souběžně se zvyšováním počtu domácností jednotlivců v předdůchodovém a důchodovém věku hraje významnou roli **růst počtu domácností jednotlivců v mladém a středním produktivním věku**. Tento růst je výsledkem nejen posunu ve věkové skladbě obyvatelstva, ale i změn v mezigeneračních vztazích, zvyšování hranice pro zakládání rodiny a celkového růstu počtu osob, které zvolily z různých důvodů tento způsob života (single domácnosti). Enormní nárůst se projevil zejména ve skupině respondentů ve věku 25-34 let, a to ve sledovaném období 1995-2010 pětinasobně. Ve všech pětiletých věkových skupinách mladého a středního produktivního věku až do 55 let převažují počty domácností jednotlivců mužů nad počtem domácností žen.

Vývoj počtu osob v domácnostech jednotlivců mezi roky 1995 a 2010 podle věkových skupin a pohlaví

v tis.

Věk osoby	1995			2010			Rozdíl 2010/1995			Index 2010/1995 * 100		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Celkem	670,3	192,1	478,2	1226,2	499,0	727,2	555,9	306,9	249,1	182,9	259,7	152,1
z toho:												
20-24 let	15,1	8,5	6,6	44,8	25,6	19,2	29,7	17,1	12,6	296,5	300,9	290,8
25-29 let	13,3	9,2	4,1	70,2	42,4	27,8	56,9	33,2	23,6	527,5	462,8	670,8
30-34 let	16,8	11,8	5,0	80,7	56,0	24,7	63,9	44,3	19,6	479,9	475,7	489,9
35-39 let	17,7	14,0	3,7	57,2	45,6	11,5	39,5	31,6	7,9	322,7	325,1	313,5
40-44 let	26,2	17,2	9,0	49,6	35,9	13,7	23,4	18,7	4,7	189,4	208,8	152,3
45-49 let	32,2	17,7	14,5	58,6	37,5	21,0	26,4	19,8	6,5	182,0	212,2	145,1
50-54 let	39,3	14,7	24,7	82,1	44,9	37,2	42,8	30,2	12,6	208,7	305,9	150,9
55-59 let	47,8	12,0	35,8	106,3	48,3	58,0	58,5	36,3	22,2	222,4	402,9	161,9
60-64 let	68,5	16,2	52,2	132,0	45,2	86,8	63,6	29,0	34,6	192,8	278,6	166,2
65+ let	392,2	70,5	321,8	541,6	116,2	425,4	149,4	45,8	103,6	138,1	165,0	132,2

Zdroj: ČSÚ - VŠPS

Každá čtvrtá hospodařící domácnost v republice je domácnost jednotlivce (27,8 %). Tento podíl se v jednotlivých krajích významněji neliší, pohybuje se v intervalu od 23,0 % ve Zlínském kraji do 29,3 % v Moravskoslezském kraji.

V porovnání s ostatními kraji byl podíl hospodařících domácností jednotlivců výrazně vyšší v Praze, ve které se v roce 2010 přiblížil k 40 % všech hospodařících domácností v Praze. Téměř čtvrt milionu těchto domácností jednotlivců tak představuje významný faktor života v hlavním městě. Prakticky každý pátý Pražan hospodaří a bydlí sám.

Přes značný nárůst počtu domácností jednotlivců v mladším věku má hlavní vliv na strukturu domácností podle pohlaví vysoký počet domácností jednotlivců v předdůchodovém a důchodovém věku. V tomto širokém věkovém pásmu naopak jednoznačně převažují ženy. Proto je podíl HD jednotlivkyň na ženské populaci ve všech krajích nadále vyšší než podíl domácností jednotlivců mužů na celkové mužské složce populace.

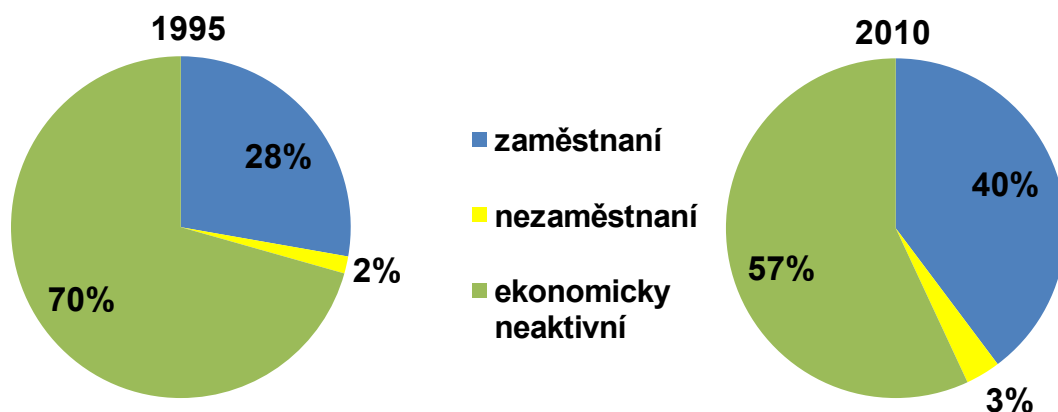
Počet osob v domácnostech jednotlivců a jejich podíl na celkovém počtu osob bydlících v jednotlivých krajích v roce 2010

Kraj	Počet domácností jednotlivců v tis.			Podíl na počtu bydlících 15+letých celkem v %		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Celkem ČR	1226,2	499,0	727,2	13,6	11,4	13,6
Hl. m. Praha	236,7	106,0	130,7	21,6	20,0	20,3
Středočeský	126,9	54,7	72,3	11,9	10,5	11,4
Jihočeský	75,0	31,5	43,5	13,7	11,8	13,5
Plzeňský	60,2	25,5	34,7	12,2	10,5	12,0
Karlovarský	36,1	14,4	21,7	13,8	11,3	13,9
Ústecký	105,2	41,4	63,7	14,8	11,9	15,0
Liberecký	45,7	16,5	29,3	12,2	9,1	13,1
Královéhradecký	58,5	22,1	36,4	12,3	9,6	12,9
Pardubický	51,1	18,9	32,2	11,6	8,8	12,3
Vysočina	47,8	20,4	27,4	10,9	9,4	10,6
Jihomoravský	109,2	40,6	68,6	11,0	8,5	11,6
Olomoucký	65,2	23,0	42,2	11,9	8,6	12,9
Zlínský	53,1	18,2	34,9	10,5	7,4	11,5
Moravskoslezský	155,5	65,8	89,7	14,6	12,7	14,1

Zdroj: ČSÚ - VŠPS

Velký nárůst jednočlenných domácností v mladém a středním produktivním věku se projevil i ve změně podílu jednotlivých skupin **ekonomického postavení**. **Přestože v těchto domácnostech žijí převážně neaktivní osoby (nárůst za patnáct let o 225 tis.), rapidně se zvýšil počet jednotlivců, kteří mají své stálé zaměstnání.** Jejich počet vzrostl za patnáct let 2,6krát (absolutně o 301 tis.), tedy více než činil nárůst počtu domácností ekonomicky neaktivních. Relativně nejvíce vzrostl počet HD jednotlivců, kteří byli nezaměstnaní, s kulminací v roce 2005, resp. 2010.

Podíl osob v domácnostech jednotlivců podle jejich ekonomického postavení v letech 1995 a 2010

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

V celém intervalu mladého a středního věku převládají jednočlenné domácnosti osob, které mají zaměstnání. Ve skupině 20-24letých jsou navíc významněji zastoupeni i ekonomicky neaktivní respondenti, kteří se v převážné míře připravují na své budoucí povolání ve školách. Od 25 let až do 50 let pak jednoznačně dominují pracující. Po dosažení 50 let stoupá počet ekonomicky neaktivních, po dovršení 65 let je to více než 520 tis. osob.

Pokud jde o domácnosti nezaměstnaných, jejich absolutní počty nejsou nijak vysoké. Od 25-50 let je jejich počet prakticky vyrovnán s počtem HD jednotlivců ekonomicky neaktivních. Za pozornost však stojí relativně vyšší počet padesátníků, kteří samostatně hospodaří a přitom jsou nezaměstnaní. V tomto věku však mohou být důvody pro život v domácnosti jednotlivce odlišné než u mladších věkových skupin. Svou roli v tom může hrát rozpad partnerského soužití, neboť sociální status může mít významný vliv na udržení či rozpad partnerského soužití.

Ekonomická aktivita osob v hospodařících domácnostech jednotlivců v roce 2010 podle věkových skupin

v tis.				
Věková skupina	Celkem	Zaměstnaní	Ek. neaktivní	Nezaměstnaní
Celkem	1226,2	487,5	698,2	40,5
z toho:				
20-24 let	44,8	26,4	14,8	3,6
25-29 let	70,2	61,0	4,1	5,1
30-34 let	80,7	75,0	2,7	3,0
35-39 let	57,2	50,5	2,7	4,0
40-44 let	49,6	42,7	3,8	3,2
45-49 let	58,6	49,8	4,7	4,0
50-54 let	82,1	63,4	11,6	7,1
55-59 let	106,3	65,0	33,5	7,8
60-64 let	132,0	32,4	97,7	1,9
65+ let	541,6	20,5	520,6	0,6

Zdroj: ČSÚ - VŠPS

S posuny ve věkové skladbě populace souvisejí velké změny ve **vzdělanostní struktuře** HD jednotlivců. Neustále klesá celkový počet osob se základním vzděláním a to se projevuje ve snížení počtu domácností jednotlivců se stupněm vzdělání ISCED 0-2. Vzrostl počet HD jednotlivců s vyučením, zejména ve středním a vyšším věku. Absolutně nejvíce, a to téměř o čtvrt miliónu, stoupl počet HD jednotlivců s maturitou. Počet domácností HD jednotlivců s vysokoškolským vzděláním se zvýšil sice o necelou polovinu absolutního přírůstku domácností jednotlivců s maturitou, ale v relativním vyjádření se počet těchto domácností za patnáct let zvýšil na tři a půl násobek stavu v roce 1995. Rychlý růst počtu osob s vyšším stupněm vzdělání, které žijí samostatně, je výsledkem razantních změn ve vzdělanostní struktuře obyvatel v posledních patnácti letech.

Vývoj počtu osob v domácnostech jednotlivců v letech 1995 až 2010 podle úrovně vzdělání

v tis.									
Úroveň vzdělání	Počet domácností jednotlivců v roce 2010			Rozdíl 2010/1995			Index 2010/1995		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Jednotlivci celkem	1226,2	499,0	727,2	555,9	306,9	249,1	1,83	2,60	1,52
z toho:									
Základní vzdělání	254,3	40,8	213,5	-26,1	1,1	-27,2	1,05	1,18	1,03
Střední bez maturity	427,4	214,3	213,1	218,8	130,4	88,4	2,05	2,55	1,71
Střední s maturitou	380,4	152,4	227,9	245,7	106,7	139,0	2,83	3,34	2,56
Vysokoškolské	164,1	91,3	72,7	117,5	68,6	48,9	3,53	4,02	3,05

Zdroj: ČSÚ - VŠPS

II. Struktura hospodařících domácností ve vybraných zemích Evropské unie

V letošním roce Eurostat uvolnil pro studijní účely mikrodata za 2. čtvrtletí rok 2009, která umožňují posoudit rozdíly ve struktuře hospodařících domácností. ČSÚ zpracoval tyto podklady za 15 členských zemí EU.

Nemohly být porovnány výsledky za všechny členské země, ve výběru nejsou zastoupeny např. severské státy. Severské státy totiž využívají průběžně aktualizované registry obyvatelstva. Přebírají z nich řadu identifikačních údajů, které následně používají ve vlastním výběrovém šetření. Využití registrů však neumožňuje konstruovat údaje za domácnosti ve stejné metodice, jako je tomu v případě standardního výběrového šetření, ze kterého je možné získat sociální a ekonomické charakteristiky respondenta ve vazbě na další členy domácnosti. Ze zkušeností je patrné, že při mezinárodním porovnávání se výsledky za severské státy nejvíce blíží Nizozemsku. Do výběru nebyly zahrnuty i státy, v jejichž případě je věrohodnost výsledků ve větším detailu omezená.

V rámci vybraných států žije a hospodář jako jednotlivec každý desátý obyvatel. Podíl těchto osob v naší republice zhruba odpovídá tomuto průměru. Tradiční soužití více generací v jedné hospodařící domácnosti vede k tomu, že podíl osob v HD jednotlivců je nižší v jižně položených zemích, jako Itálie, Španělsko a Portugalsko, v porovnání s ostatními je nízký i na Slovensku, v Rumunsku a Polsku. Naproti tomu v Nizozemsku, Rakousku, ale i ve Francii žije v jednočlenných domácnostech 15 % celkové populace. Lze oprávněně předpokládat, že v severských zemích bude podíl osob v těchto domácnostech alespoň na stejné úrovni.

Počet osob v domácnostech jednotlivců a jejich podíl na celkovém počtu obyvatel ve vybraných zemích EU ve 2. čtvrtletí 2009

	počet osob celkem v tis.	počet domácností jednotlivců v tis.	podíl domácností jednotlivců na celkové populaci v %
Rakousko	8257,9	1247,6	15,1
Belgie	10782,9	1399,8	13,0
Bulharsko	7645,7	706,8	9,2
Česká republika	10488,6	1165,2	11,1
Španělsko	44864,8	2919,4	6,5
Francie	61022,4	8885,6	14,6
Řecko	10832,7	1172,4	10,8
Itálie	59721,9	3284,7	5,5
Maďarsko	9868,9	899,9	9,1
Nizozemsko	16218,6	2504,0	15,4
Polsko	37194,7	2666,0	7,2
Portugalsko	10634,4	670,0	6,3
Rumunsko	21498,6	1478,7	6,9
Slovensko	5412,3	366,3	6,8
Spojené Království	60411,7	8123,5	13,4

Zdroj: mikrodata Eurostatu - propočet ČSÚ

Jestliže existují značné rozdíly v podílu HD jednotlivců na celé populaci, ještě větší jsou rozdíly **ve skupině 25-34letých**. Populace v tomto věku již převážně ukončila přípravu na budoucí povolání, začala stále pracovat a zakládá vlastní hospodařící domácnosti. Proces osamostatňování mladých probíhá velmi diferencovaně.

V úhrnu za vybrané země žije jako jednotlivec každý jedenáctý respondent této desetileté skupiny. V polovině vybraných zemí byl tento podíl nízký, a to v intervalu od 2,7 % na Slovensku a v Bulharsku do 5,4 % ve Španělsku a v Maďarsku. Naproti tomu v Nizozemsku žije sám ve vlastní domácnosti jako jednotlivec každý pátý respondent ve skupině 25-34letých. K dispozici jsou i údaje za nečlenskou zemi Norsko, kde sama žije více než polovina (!) populace v tomto věku (56,4 %). Vysoký je jejich podíl i v Rakousku, Belgii, Francii a Spojeném Království.

Struktura osob ve věku 25-34 let podle typu soužití ve vybraných zemích EU ve 2. čtvrtletí 2009

v %

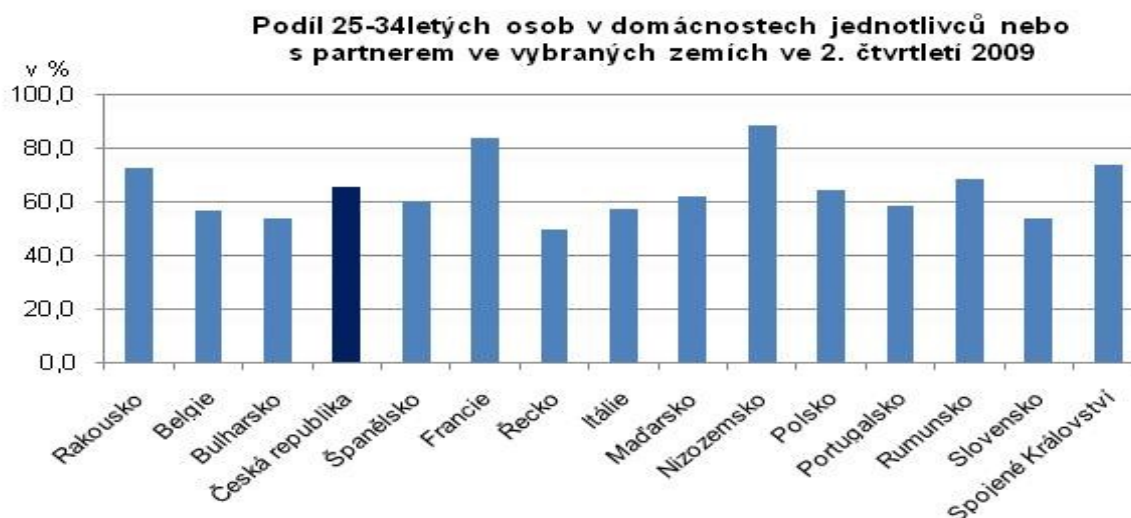
Vybrané země	Typ soužití			
	jednotlivci	žijící v partnerském soužití	žijící v rodičovské domácnosti bez partnera jako dítě	ostatní ¹⁾
Rakousko	17,8	54,6	19,5	8,1
Belgie	14,8	41,5	15,9	27,8
Bulharsko	2,7	50,7	40,0	6,5
Česká republika	8,5	57,1	27,4	6,9
Španělsko	5,4	54,9	30,4	9,3
Francie	14,5	68,9	9,4	7,2
Řecko	10,0	39,6	43,9	6,5
Itálie	4,0	43,9	43,0	9,1
Maďarsko	5,4	56,8	31,4	6,4
Nizozemsko	20,7	67,7	8,1	3,5
Polsko	4,1	60,1	28,9	6,9
Portugalsko	4,5	53,8	35,3	6,4
Rumunsko	3,4	64,9	27,1	4,6
Slovensko	2,7	50,9	42,4	3,9
Spojené Království	13,0	60,9	13,2	13,0

Zdroj: mikrodata Eurostatu - propočet ČSÚ

¹⁾ Zahnuje případy vícečlenných nerodinných domácností bez partnera a případy neúplných rodin, kdy je respondent v čele domácnosti.

Setrvávání v domácnosti rodičů není jen důsledkem tradičního mezigeneračního soužití v některých zemích, ale ovlivňují je i způsob a délka procesu formálního vzdělávání. Nizozemsko a severské státy se vyznačují nejen vysokým podílem absolventů terciárního vzdělávání, ale zároveň i vysokou mírou zaměstnanosti mladých. Velmi často v těchto zemích pracují i mladí ve věku 20-24 let. Je zřejmé, že proces osamostatnění zásadně ovlivňuje ekonomická situace respondenta, zda je respondent zaměstnán a zda výše prostředků, se kterými disponuje, vůbec umožňuje založení vlastní hospodářské domácnosti.

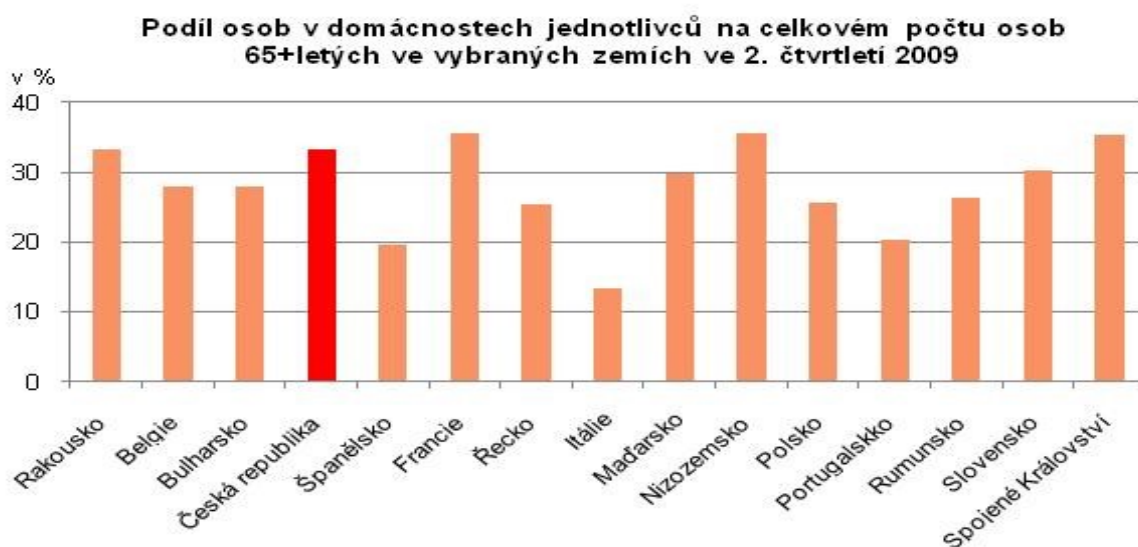
Pokud uvažujeme i případy osob v partnerském soužití, tak ve vlastní domácnosti, ať už jako jedinec nebo v partnerském vztahu, žije 88 % Nizozemců ve skupině 25-34 let, ale v Bulharsku, v Řecku a na Slovensku to byla pouze polovina mladých v tomto věku.

Zdroj: mikrodata Eurostatu - propočet ČSÚ

Stupeň osamostatnění se zrcadlově odráží v podílu 25-34letých, kteří stále žijí se svými rodiči v postavení dítěte. Zatímco v domácnosti rodičů nebo jednoho rodiče žije pouze každý dvanáctý Nizozemec, na druhé straně v Itálii, Řecku, na Slovensku a v Bulharsku to bylo přes 40 % této mladé populace. Česká republika se pohybuje kolem průměru za soubor vybraných zemí.

Co se týká **seniorů**, je podíl domácností jednotlivců v této věkové skupině v naší republice zřetelně vyšší, než byl průměr za vybrané země. Sama žije a hospodaří v naší republice třetina všech osob, které dosáhly v roce 2009 věku 65 let a více. Tento údaj se blíží nejvyššímu podílu starších osob, žijících jako jednotlivci, ve Francii a Nizozemsku (35,5 %). Přitom v Itálii dosahuje pouze 13,4 %, ve Španělsku a Portugalsku je jen na úrovni 20 %. Je nesporné, že v těchto zemích, ale i v Řecku, Bulharsku, Belgii, v Rumunsku a ze severněji položených zemí ještě v Polsku, je soužití starší generace s mladší častější než v jiných zemích EU. Pravděpodobně se projevuje i rozdílná naděje dožití osob v jednotlivých zemích.

Zdroj: mikrodata Eurostatu - propočtení ČSÚ

Proces stárnutí populace se projevuje s různou intenzitou ve všech evropských zemích. Je proto třeba zajistit potřebné kapacity organizací, poskytujících zdravotní a především sociální služby starší generaci. Zaměstnanost ve zdravotní a sociální péči je velmi rozdílná, v naší zemi je zřetelně nižší než ve většině zemí západní Evropy. Jestliže v roce 2009 pracovalo u nás např. čtyřikrát více osob ve zpracovatelském průmyslu než ve zdravotní a sociální péči, v sedmi zemích naopak pracovalo více osob ve zdravotních a sociálních službách než v celém zpracovatelském průmyslu. Přitom se nejedná o země s nerozvinutým průmyslem. Mimo jiné mezi ně patří všechny severské země včetně Dánska, ale i Spojené Království a Nizozemsko. Možnost zabezpečení mezigenerační péče je ve všech těchto zemích perspektivně lepší i z toho důvodu, že stávající míra fertility je v nich společně s Francií a Belgií nejvyšší z celé Evropské unie.

* * * * *

Pro celé sledované období 1995-2010 je charakteristický rychlý růst počtu hospodařících domácností jednotlivců, ve kterých v minulém roce již žilo 14 % populace republiky 15leté a starší. Zvláště vysoký je podíl těchto domácností v Praze, kde samo žije 22 % 15+letých Pražanů. Vzestupný trend celkového počtu domácností jednotlivců je způsoben nejen stárnutím populace, ale i dalšími sociálně ekonomickými faktory.

Více než polovina HD jednotlivců jsou osoby, které dosáhly alespoň šedesáti let. Mezi nimi převažují ženy, které již ukončily svou ekonomickou aktivitu. Relativně daleko rychleji však rostly domácnosti jednotlivců v mladém produktivním věku od 20 do 40 let. Významná část populace v tomto věku tak hospodaří a v rozhodující míře bydlí sama. V minulém roce to již bylo více než čtvrt miliónu osob, tj. čtyřikrát více než ještě v roce 1995.

Růst počtu HD jednotlivců je zřejmý ve všech evropských zemích. Rozdíly mezi nimi jsou však značné. Z údajů poskytnutých Eurostatem vyplývá, že stupeň osamostatnění mladých je zvláště vysoký v některých zemích severní a západní Evropy. Naopak ve východní Evropě a ve většině jižněji položených zemích mladí daleko častěji žijí v domácnostech svých rodičů.